

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

34. Expenduntur varia Exempla Confutationum: Ex Cicerone: cuius mirifica cum pugnacitate notatur suavitas: Modus confutationis per conglobatas rationes, magna vi & celeritate vibratas, ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

him est nobis lingue commercium: At qui factum est per interpretentiam tertium nobis status indicem eorum, quæ maximè occulta esse oportebat. Sed esto, factum fuerit, quod tamen est infectum; fidem dare, & accipere vicissim nos oportuit: & quam ista fides? Iusurandum dices: quis verò mhi proditori, vel iurato credidisset? ac obfides datur: qui? fratrem unum habeo, præterea neminem, quem neque imprudentibus vobis dare, neque ab hoste vllum filium, aut affinem accipere potui. Esto, pecunia, inquit, tentata res est, & perfecta, virum grandi, an exigua? exigua tanta res, non capiebat, grandem multos asportare oportuit, & tot cõiurationis testes fieri, verum & de istis scire velim, pecuniam an interdum tulerint, an nocturnoctem varia, & multiplices vallant, custodiam, quas ne mulca quidem declinaret: dies, opinor, sed lux istis sceleribus aduersatur. Esto & illud, quanquam absurdum, & iniquum concedatur: in castra hostium penetraui, pecuniam coepi, aut ad me ab hoste delata est, qui potui ego circumstantem exercitum, & sexcentos oculos latere? age iam, quo pacto istam, quam dicitis pecuniam recondidi, quo pacto seruaui? vsus ego sum? non laruissem, defossam reliqui: nihil profuisset: concedatur tamen omnia, quæ assumis, quaquam ineptissima sunt, conuenimus, colloquuti sumus, pecunias accepi, latui, recondidi: oportebat me, quod caput est rei, prodicionem perficere: solus ego perfecissem, nõ est opus, vestris, vnus. Conspirarunt mecum alij: qui? seruuine, an liberi? si quis vestrum, quot quot estis ingenui, reseruerit, ante iudices deferat: seruatorum igitur opera vsus sum? in si da res, Dij boni! & non satis efficax: quid tum? cum seruuu manu mille naues prodidisset: alios, inquit, induxisset, difficile est vobis sapientiores inueniri, sed vnde adduxisset, quem modo in tuo misisset? per portas? Principes elanes habent, & seruant vigilantissime, per scatas: quare iam sint omnia propugnacula militibus circumsepta: diruissem, inquit, murum, & tum credo custodia, quasi struz: vne me spectassent otiose? omnino incredibile est.

At tunc arbitros absolutum confutationis exemplum esse propositum.

Expenduntur varia exempla confutationum.

Ex Cicetone, cuius mirifica cum pugnacitate notatur suauitas.

Modus confutationis, per conglobatas rationes, magna vi, & celeritate vibratas, ad persuasionem, & motum, efficax.

CAPVT. XXXIV.

Cicero, pro Caelio.

Quid expectatis amplius? an aliquam vocem putatis, ipsam pro se causam, & veritatem posse mittere?

Hæc est innocentia defensio, hæc ipsius causa oratio: hæc vna vox veritatis. In crimine ipso nulla suspicio est, & in re nihil est argumenti: in negotio, quod actum esse dicitur, nullum vestigium sermonis, loci, temporis; nemo testis, nemo cõscius nominatur: totum crimen profertur ex inimica, ex infami, ex crudeli, ex facinorosa, ex libidinosa domo: domus autem illa, quæ tentata scelere isto nefario dicitur, plena est integritatis, officij, religionis, ex qua domo recitatur vobis iurando deuincta auctoritas, vt res minimè dubitanda in contetione ponatur, vtrum temeraria, procax, irata mulier fixisset crimen, an grauis, sapiens, moderatusque vir religiose testimonium dixisset videatur. Reliquum est igitur crimen de veneno: cuius ego, neque principium inuenire, neque euoluere exitum possum. Quæ fuit enim causa, quam obrem isti mulieri venenum vellet dare Caelius? ne aurum redderet? num petiuit, ne crimen haberet? num quis obiecit? nam quis denique fecisset mentionem, si hic nemini nomen derulisset? quin etiam Herennium dicere audistis, verbo se molestum non futurum fuisse Caelio, nisi iterum eadem de re suo familiari absoluro nomen hic derulisset. Credibile est igitur, tantum facinus, nullam ob causam esse commissum: & vos non videtis, fingi sceleris maximi crimen: vtaletius causa sceleris suscipiendi fuisse videatur? cui denique commisit, quo adiutore vsus est: quo socio: quo conscio? cur tantum facinus, cui se, cui salutem suam credidit: seruasse mulieris? sic enim obiectum est. Et erat tam demens hic, cui vos ingenuum certe tribuitis. Etiam si cetera

vera inimica ratione detrahitis, ut omnes suas fortunatas alienis seruis committeret? At quibus seruis? refert enim magnopere id ipsum: hisne, quos intelligebat, non communi conditione seruitutis uti, sed licetius, liberius, familiarius. cum domina viuere? quis enim hoc non videt, iudicet aut quis hoc ignorat, in eiusmodi domo, in qua nihil geratur, quod foras proferendum sit: in qua lustra, libidines, luxuries, omnia denique inaudita vitia, atque flagitia versentur: hic seruos non esse seruos? quibus omnia committantur? per quos geratur? qui versentur? isdem in voluptatibus? quibus occulta credantur? ad quos aliquantum etiam ex quotidianis sumptibus, ac luxuria redundet? Id igitur Caelius non videbat? si enim tam familiaris erat mulieris, quam vos vultis: istos quoque seruos familiares esse dominæ sciebat. Sin ei tanta consuetudo, quanta à vobis inducitur, non erat: quæ cum seruis potuit esse familiaritas tanta? Ipsius autem veneni, quæ ratio fingitur? ubi quaesitum est? quemadmodum paratum? quo pacto? cui, quo in loco traditum? habuisse, aiunt, domi, vimque eius esse expertum in seruo quodam, ad rem ipsam parato: cuius perceleris interitu esse ab hoc comprobatur venenum. Pro his immortalibus! cur interdum in hominum sceleribus maximis, aut conuictis, aut præsentis fraudis poenas in diem referuntur??

N. N.

I. Primum nota ut ipse aditu acer est, et sibi insani, hoc exemplar esse poterit in iurum consuetudine. II. Vt subiectio in istis multum habet a erimonia, et perhorrens, ea praeclarissime videtur. III. Telorum sit turbo, et vel ex quadam emisso, ut tanto oratori, iure quis acclamat Cæsar. IV. In hoc pugnantis calore, afferuntur etiam orationi, compta quidam sales, hominis ingenio accommodatissimi.

Modus consuetudinis per expeditionem.

CAPVT XXXV.

Occurrunt nonnuquam multa lectia consuetada, in quibus diu non estim-

morandum, sed singula carptim perstringenda, quo in genere nexus, & transitiones sunt, plerunque difficiliore, exemplaria sunt in Cicerone pro Plancio. Quæstus utrum mihi putarem, equitis Romani filio, facillorem fuisse, ad adipiscendos honores viam, an futuram esse filio meo, qui esset familia consulari? Ego verò quanquam illi omnia malo, quam mihi, tamen illi honorum aditus nunquam feliciores optavi, quam mihi fuerunt, quin etiam ne forte ille sibi me potius peperisse iam honores, quam iter demonstrasse adipiscendorum putet. Hæc illi soleo præcipere (quanquam ad præcepta ætas non est gnati) quæ ille à Ioue ortus suis præcipit filiis: vigilandum est semper. Multæ insidiæ sunt bonis. Nostis cætera, quæ nonne, id quod multi vident, quæ scripsit græuis ille, & ingeniosus poeta: scripsit, non ut regio illos pueros, qui iam nusquam erant, sed ut nos, & nostros liberos ad laborem, & laudem excitaret? Quæris quid potuerit amplius assequi Plancius, si Cn. Scipionis fuisset filius? Magis adilis fieri non potuisset: sed hoc præstare, quod ei minus inuideretur. Etenim honorum gradus summis hominibus, & infimis sunt pares: gloriæ disparæ. Quis nostrum se dicit M. Curio, quis C. Fabricio, quis P. Duellio parem? quis Anilio Calarino? quis C. & P. Scipionibus? quis Africano, Marcello, Maximo eosdem summis honorum gradus, quos illi assecuti. Est enim in virtute multis ascensus: ut in gloria maxime excellat, qui virtute plurimum præstet. Honorum populi finis est, consulatus: quem magistratum iam octingenti serè consecuti sunt. Notum si diligenter quæras, vix decimam partem reperias gloria dignam. Sed nemò vnquam sic egit, ut ea. Cur iste sit Consul? quid potuit amplius, si L. Brutus esset, qui ciuitate dominata regio Octauia? Honore nihil amplius, laude multum. Sic igitur Plancius, nihilominus quaestor est factus, & tribunus plebis, & adilis, quam si esset summo loco natus, sed hæc pari loco orti, sunt innumerabiles alij consecuti. Profers triumphos T. Gracchi, & C. Marij, & quæris quid simile in Plancio. Quæ verò ista, quos commemoras, propterea magis laude fuerint digni, quod triumpharunt, & non quia commissi sunt ijs magistratus, in quibus te bene gesta triumpharent?